

EF-direktiv med relevans til vannforurensning

Hva vil disse bety for Norge?

Av Turid Winther-Larsen.

Turid Winther-Larsen er ansatt i SFT.

*Innlegg på møte i Norsk Vannforening
24. mars 1992*

Innledning

Idag finnes det rundt 30 direktiver som har noe med vannforurensning å gjøre. I tillegg foreligger det endel forslag til nye direktiver, hvorav noen er utvidelser, presiseringer og/eller samordninger av allerede foreliggende direktiver eller forslag til direktiver.

Av hovedområder synes direktivene å dreie seg om generell vannkvalitet (badevann, drikkevann, fiskevann og skalldyrvann), tilførsler av skadelige stoffer (Liste I og Liste II), samt direktiver som omhandler eutrofieringsproblemer (nitrattilførsler fra landbruk, kommunalt avløpsvann). I tillegg kommer en rekke enkeltdirektiver som f.eks. omhandler utslipp av vaske- og rengjøringsmidler.

Dette foredraget vil ta for seg de tre hovedområdene, samt vurderingen av det videre arbeide som må til ved en eventuell norsk tilpasning til disse direktivene.

Beslutningsprosessen

Kommisjonen utarbeider forslag til direktiver og forordninger og framlegger disse for Ministerrådet. Hvis forsla-

get fører til et direktiv, så må medlemslandene følge disse opp gjennom sin nasjonale lovgivning innen bestemte frister. En forordning er derimot et bindende vedtak som automatisk blir en del av lovverket i de enkelte medlemsland, men disse er sjeldent brukt i miljøsammenhenger.

Ministerrådet fatter også vedtak som blir bindende for dem de rettes mot (medlemsstater, fysiske og juridiske personer). Disse brukes blant annet til å gi Fellesskapet fullmakt til å undertegne internasjonale avtaler og konvensjoner (f.eks. 75/437 og 75/438 i forbindelse med godkjenning av Pariskonvensjonen). I tillegg kan Ministerrådet vedta ikke-bindende anbefalinger og resolusjoner.

Fra Ministerrådet går beslutningene til Europaparlamentet og Den økonomiske og sosiale komité på høring før eventuell viderebehandling i Kommisjonen og før endelig beslutning gjøres av Ministerrådet.

Mange av direktivene har utgangspunkt i et vedtatt handlingsprogram, at det er ulike bestemmelser i medlemslandene som vil kunne skape ulike konkurransevilkår, eller et ønske om å beskytte miljøet.

Ministerrådsvedtak

Ministerrådet har også gjort vedtak både om felles prosedyrer for utveksling av opplysninger vedrørende kvaliteten av ferskt overflatevann (Rådsbeslutning 77/795) og for hvordan informasjonssystemer bør utformes (Rådsbeslutning 86/85 og 88/346).

Rådsbeslutning 86/85 gir retningslinjer for hvordan et informasjonssystem skal bygges opp for å gjennomføre en reduksjon av forurensningene i det marine miljøet forårsaket av hydrokarboner og andre farlige stoffer (personale, utstyr og produkter), katalog over hydrokarboners egenskaper og atferd, metoder til behandling av vannet, samt anvendelsene av vann blandet med hydrokarboner og faste stoffer som samles opp i havet og på kyststrekninger. Det skal også medfølge en fortegnelse over midler som kan benyttes for å redusere skadevirkningene av disse stoffene.

En utvidelse av denne Rådavgjørelse (86/85) kom i 1988 (Rådsbeslutning 88/346). Denne inkluderte innlandsvann i det eksisterende informasjonssystemet.

Vannkvalitet

Direktivene som omhandler vannkvalitet og som faller inn under helsemyndighetenes ansvarsområde, er 75/440 om overflatevann som benyttes til framstilling av drikkevann, 76/160 om badevann, 79/869 om metoder, målinger og analysefrekvenser for analyser av overflatevann som benyttes til drikkevann, 80/778 om kvaliteten av drikkevann.

Direktiv 80/778 er hoveddirektivet som omhandler drikkevann. Det angir hvilke parametre som skal måles, deres veiledende og maksimale konsentra-

sjoner, prøvetakingshyppighet, samt hvilke metoder som skal benyttes, når overflatevann (skal) benyttes til drikkevann. Direktivet bygger på direktiv 75/440 som lister opp 46 parametre som skal brukes for å vurdere om vannet er egnet til drikkevann samtidig som de legger grunnlaget for eventuell videre behandling som må til før vannet kan godkjennes som drikkevann, og direktiv 79/869 som legger til grunn hvilke målemetoder som skal anvendes samt hyppigheten av prøvetakingen.

I Norge benyttes bare overflatevann til drikkevann. Statens institutt for folkehelse (SIFF) har utarbeidet konkrete drikkevannsforskrifter (1987) som er hjemlet i næringsmiddeloven av 1933 og kommunehelsetjenesteloven av 1982 med tillegg om miljørettet helsevern som trådte i kraft i 1988 (erstatte punktene om drikkevann gitt i sunnhetsloven av 1860). I arbeidet med disse forskriftene er det tatt hensyn til innholdet i EFs drikkevannsdirektiv. De norske forskriftene er per idag under revidering.

Direktiv 76/160 omhandler rennende eller stillestående fersk- eller havvann som av myndighetene er godkjent til badevann eller hvor bading ikke er forbudt og som vanligvis benyttes til dette formål av et stort antall badende. Vannprøver skal tas 2 ganger per måned, og undersøkes for innhold av tarmbakterier, pH, utseende/misfarging, samt siktedyp. Innholdet av mineraloljer, overflate-aktive stoffer, fenoler, tjærerester, pestisider samt vannets oksygen-innhold skal måles hvis disse stoffene tidligere er påvist, og hvis vannet tenderer til å være eutrofiert så skal totalt nitrogen, ammoniakk, nitrater og fosfater måles.

I Norge har vi ingen sentrale regelverk i forbindelse med badevann, og ansvaret for slike lokaliteter er overlatt til de enkelte helseråd. Helserådene bestemmer hvilke prøver som skal tas og tidspunktene for dette. SIFF har under utarbeidelse retningslinjer/veileder for hvordan badevannskvaliteten skal måles og overvåkes. Disse tar også hensyn til EFs direktiver på området og innehar de parametrene som er aktuelle for norske vannforhold.

I kommisjonsforslaget KOM 88/752 er det foreslått forandringer av enkelte artikler i direktivene 80/778 om drikkevann, 76/160 om badevann, 75/440 om overflatevann og 79/869 om metoder og frekvenser for analysering av overflatevann. Dette innebærer en samordning av hvilke parametre og analysemetoder for disse som er nødvendige basert på vannets ulike bruksområder. Dette forslaget forventes ikke å bli vedtatt i nærmeste framtid.

Direktiv 78/659 omfatter ferskvannsområder hvori det utfra økologisk og økonomisk synspunkt er nødvendig å beskytte fiskebestanden mot forurensende stoffer og lister opp ulike parametre som det skal tas hensyn til. Direktivet skal knyttes opp til de ferskvannsområder hvor myndighetene anser det som viktig at det skal være fisk og/eller at lokale arter og naturlig mangfold skal bevares.

Under DN (Direktoratet for naturforvaltning) myndighetsområde kommer også direktiv 79/923 som har som målsetning å beskytte visse skalldyrbestander mot skadeeffekter forårsaket av utslipp til havet. Det er opp til enkeltlandene å utpeke de aktuelle områdene.

Forsuring og eutrofiering av ferskvannsområder er de største truslene mot

fiskebestandene i Norge. De øvrige ferskvannsområdene er stort sett egnet til fiske, men vannets bruk avhenger i stor grad av grunneierforholdene. Det er derfor heller ikke av myndighetene avsatt bestemte ferskvann som er egnet for fiske, og derfor heller ingen krav til overvåking.

Tilførsler av farlige stoffer

Direktiv 76/464 er et rammedirektiv som lister opp en rekke stoffer som er funnet å kunne gi skadelige effekter i vannmiljøene (overflatevann, territorialfarvann, saltvannsområder og grunnvann). Direktivet skal anvendes på alle tilførsler til de nevnte vannområder, men omfatter ikke uttømming av oppmudringsmateriale fra utdyping, driftsmessige uttømminger eller dumping av avfall fra skip i territorialfarvann. Disse unntakene dekkes i hovedsak av Oslo- og Londonkonvensjonene.

Stoffene i direktivet er delt i to hovedgrupper. Liste I omfatter visse stoffer som hovedsakelig er utvalgt på basis av deres toksisitet, persistens og bioakkumulerbarhet. Unntatt herfra er stoffer som ikke medfører biologisk skade eller som hurtig omdannes til uskadelige stoffer. På Liste II står de stoffer som har skadelig virkning på vannmiljøet, men hvis virkning kan begrenses til et bestemt område og som avhenger av resipientens særlige karakter og beliggenhet.

I det følgende nevnes noen eksempler på enkeltdirektiv, forslag til forandringer mm. Dette for å illustrere hvordan de ulike direktivene innvirker på hverandre. Direktiv 76/464 har fått tilføyninger i form av nye tilleggsdirektiver. Direktiv 80/68 gir generelle be-

stemmelser om utslipp av stoff som kan medføre mulige forurensning av grunnvannet. Dette gjelder både stoffene i Liste I og Liste II, samt øvrige stoffer som kan medføre forurensning. Direktivet nevner at det bør skilles mellom direkte tilførsler av stoffer og handlinger som kan medføre slike tilførsler. Det kan gis tillatelse til tilførsel av farlige stoffer, men resipientmiljøet skal undersøkes først. Det kan gis unntak fra disse bestemmelsene hvis tilførslene alltid føres til et bestemt grunnvannsområde og vannet uegnet til enhver annen bruk som f.eks. husholdning og landbruk. Utslipp av radioaktive stoffer er også holdt utenfor fordi slike utslipp vil bli omfattet av særlige fellesskapsregler.

I 1986 kom direktiv 86/280 som setter grenseverdier for tilførsler og kvalitetsmålsetninger for resipienten i forbindelse med stoffene på Liste I, tidsfrister for oppfyllelse av betingelser gitt i utslippstillatelser, samt hvilke referansemeter som skal benyttes ved analysing. Direktivet omhandler alle vannområder bortsett fra grunnvann som dekkes i direktiv 80/68. Direktiv 88/347 lister opp stoffer som skal tas med i bilag II i direktiv 86/280. Metoder for å måle disse er også tatt med.

Kommisjonen utga i 1990 et forslag (KOM 90/9) om at fristene for iverksettelse av kravene til fastsettelse av grenseverdier, kvalitetsmålsetninger, samt innføring av målemetoder måtte påskyndes og overholdes. Dette med basis i at rammedirektivet (76/464) tillater utslipp av stoffene på Liste I, mens det er ønskelig at slike utslipp unngås.

I 1990 utkom det også et direktiv (90/415) som inkluderer flere toksiske, persistente og akkumulerbare forbindelser i

tillegg til de som er listet i direktiv 86/280.

På Liste I i direktiv 76/464 står blant annet både kvikksølv og kadmium oppført. For disse metallene er det utarbeidet egne direktiver fordi metallene tilføres vannmiljøet fra et stort antall ulike industrier for hvilke det er funnet nødvendig å fastsette spesifikke grenseverdier for utslipp samt kvalitetsmål for vannmiljøene.

Direktiv 83/513 omfatter kadmium og har som hovedmålsetning å fjerne kadmiumforurensningen i de forskjellige delene av vannmiljøet som vil kunne bli berørt av tilførsler inneholdende kadmium. Direktivet unntar industri som framstiller fosforsyre og fosfatgjødsel basert på råfosfat.

Direktiv 84/156 omhandler kvikksølv fra all industri med unntak av utslipp fra elektrolyse av alkaliklorider, som dekkes opp i et eget direktiv (82/176). Direktivet inneholder grenseverdier for utslipp samt kvalitetsmålsetninger for vannmiljøet hvortil utslippene føres. I tillegg er det foreslått en overvåkingsprosedyre for å kunne bevise at kvalitetsmålsetningene overholdes. Medlemslandenes oppfølging og gjennomføring av direktivet skal berettes for Kommisjonen hvert fjerde år.

En tidligere grov vurdering av rammedirektivets krav samt kravene som stilles i tilleggsdirektivene har angitt at konsesjonsbehandling etter forurensningloven dekker disse.

Eutrofieringsproblemer

Eutrofieringsproblemene er i hovedsak knyttet til tilførsler av næringssalter fra landbruk og kloakk. Engasjementet og arbeidet innen EF i forbindelse med avrenning fra dyrket mark, erosjon og

jordforringelse, økte på slutten av 1980-tallet, og i forbindelse med EFs fjerde handlingsplan om miljøspørsmål ble det anført at Kommisjonen skulle framlegge et forslag til direktiv om kontroll og begrensning av vannforurensning forårsaket av spredning eller tilførsler av flytende husdyrgjødsel og overdreven bruk av kunstgjødsel. Dette fikk nummerert KOM 88/708.

Direktivet er tenkt anvendt på tilførsler av nitrogenforbindelser til jorden, dyrkingsmetoder samt kommunalt avløpsvanns-behandling, og har som formål å unngå at konsentrasjonen av nitrat i ferskvann (overflatevann og grunnvann) når et nivå som kan være til hinder for berettiget anvendelse av vannet, samt unngå at overflatevann, elvemunninger, kystvann og havvann blir eutrofierte.

I 1989 kom det et forslag til direktiv (KOM 89/518) om behandling av kommunalt avløpsvann. Dette hadde ut-spring i at av alle utslipp i EF-landene så var utslippene av avløpsvann de største. Forslaget fanget i prinsippet også opp et av anvendelsesområdene for direktivforslag KOM 88/708.

Kommisjonen utarbeidet et tillegg til direktivforslaget KOM 88/708 i form av et nytt direktivforslag (KOM 89/544). Her ble noen av kommentarer fra Parlamentet tatt inn. Tilleggene er hovedsakelig presiseringer av ord og begreper i det første forslaget.

Sammen utviklet dette seg videre og resulterte i direktiv 91/676 (nitratdirektivet). Dette konsentrerer seg om nitrater fra landbruket siden dette er den største kilden til slike vanntilførsler. Direktivet (91/676) omfatter i hovedtrekk beskyttelse av utsatte områder, overvåkings- og rapporteringsrutiner

om tilstanden i de ulike områder samt gjennomføringen av direktivet. Referansemetoder for måling av nitrogenforbindelser er også tatt med.

I 1990 kom et Kommisjonsforslag KOM 90/522 som foreslo en utvidelse av direktivforslag KOM 89/518. Her ble utslipp fra industri som går inn på det kommunale avløpsvann-nettet tatt med, behandlingsmåter for avløpsvannet listet, samt måter å redusere mengdene av gjødselstoffer/næringssalter fra forskjellige kilder. I tillegg var et punkt om at dumpingen av slam må stoppes i nær framtid tatt med.

Disse to direktivforslagene resulterte i et endelig direktiv - direktiv 91/271 - kloakkdirrektivet. Direktivet har som formål å verne miljøet mot uheldige virkninger av avløpsvannsutslippene fra byområder. Sekundærrensing av avløpsvannet er det grunnleggende prinsipp, mens strengere krav stilles der utslippene skjer til områder definert som utsatte.

Industritilførslene skal kun skje etter generelle regler, bestemmelser og/eller særskilte tillatelser, slammet bør resirkuleres og utslipp av slam i overflatevann bør gradvis avvikles.

Det er stilt krav om regelmessig overvåking av renseanleggene samt forholdene i resipientene. Resultatene av overvåkingen skal rapporteres jevnlig. Krav til maksimale konsentrasjoner av næringssalter og organisk stoff i det rensede avløpsvannet er oppgitt, samt hvilke analysemetoder som skal benyttes for å måle sammensetningen av det rensede avløpsvannet.

Rensekravene framsatt i direktivet skal gjennomføres innen bestemte og nære tidspunkter. Innen utgangen av 1998 skal utslipp på mer enn 10.000 pe

og som skjer til områder definert som utsatte, renses både for fosfor og nitrogen. Innen utgangen av år 2000 så skal anlegg for mer enn 15.000 pe ha innført sekundærrensing, mens det innen utgangen av år 2005 skal være etablert sekundærrensing i anlegg for 2.000 pe og 10.000 pe og som har utslipp til henholdsvis ferskvanns- og saltvannsresipienter.

Direktivet har en unntaksartikkel som i hovedsak gjelder for områder definert som mindre utsatte. Avløpsvannet skal primærrenses og det skal kunne vises, ved hjelp av grundige undersøkelser, at utslippene ikke medfører negative effekter. Denne dokumentasjonen skal forelegges Kommisjonen for godkjenning. Unntakene gjelder for anlegg for 10.000-150.000 pe som har utslipp til kystfarvann og anlegg for 2.000-10.000 pe som har utslipp til ferskvann.

Hva direktivene vil bety for Norge

I hovedtrekk synes direktivene som omhandler *farlige stoffer* å være ivarettatt av den norske forurensningslovgivningen. De forskrifter og veiledere som er under utarbeidelse for *drikkevann* og *badevann* har tatt hensyn til EFs direktiver på området, og tilleggsvurderinger antas ikke å være nødvendig. Dette gjelder i prinsippet også en eventuell vurdering av fiske- og skalldryvann, som per idag ikke er regulert på tilsvarende måte som i EF.

Når det gjelder *eutrofieringsproblematikken* synes det å være flere felles trekk i nitrat- og kloakkdiriktivet. Områder som er utsatte med hensyn på nitrater/nitrogen skal kartlegges og spesielle tiltak gjennomføres. For sørlige del av Norge er en slik kartlegging

påbegynt i forbindelse med oppfølgingen av Nordsjødeklarasjonen. En plan for oppfølging av de øvrige aktuelle vannkilder må eventuelt utarbeides.

Som et første skritt på veien kan allerede eksisterende opplysninger og data sammenstilles. Blant annet kan dataene fra fylkenes overvåkingarbeid i både fersk- og saltvann, datamaterialet for næringssalter, metaller, miljøgifter mm. for flere vassdrag i forbindelse med Norges oppfølging av Pariskonvensjonen, samt data og tilstandsvurderingen av norske innsjøer (355 sjøers undersøkelsen (eutrofiering) og 1000 sjøers undersøkelsen (forsuring) benyttes.

Flerbruken av en vannkilde bør ivaretas i samarbeide mellom SIFF, DN og SFT. Arbeidet vil være omfattende både fordi brukerinteressene, nå og i framtiden, knyttet til hver vannkilde, må kartlegges og vurderes. Vanntilstanden må angis og det må utarbeides overvåkings- og rapporteringsrutiner.

Norge har et stort antall fersk- og saltvannsområder. Utredningene og overvåkingsarbeidet vil komme til å kreve store ressursøkninger — både økonomiske og arbeidsmessige. Administreringen av den praktiske gjennomføringen av kartleggingen og overvåkingen av vannkildene, vil kunne ivaretas av fylkenes miljøvernvedelinger og de enkelte kommuner.

SFT har under utarbeidelse et prosjekt som er kalt «Nasjonale mål for vannforekomstene». Her er fylkene og kommunene tenkt trukket inn som sentrale medspillere blant annet for å angi hvilke brukerinteresser som eksisterer, og knytte disse til øvrige planlegging. Mye overvåking er allerede idag delegert til fylkenes miljøvernvedelinger.

Når det gjelder kloakkdiriktivet, så er det innført strenge frister for gjennomføring av dette. Alle områder som kan være utsatte for næringssalttilførsler (er eutrofierte eller vil bli eutrofierte i nær fremtid) og som mottar utslipp fra mer enn 10.000 pe skal være kartlagt innen utløpet av 1993, og rensiltak skal være igangsatt innen 7 år etter at resipienten er definert som utsatt. I tillegg kommer fristene for gjennomføring av tiltak (nevnt tidligere). EF-kommisjonen skal forelegges oppdatert informasjon og program for videre direktivoppfølging annet hvert år. I tillegg skal det hvert fjerde år utarbeides en resipientoversikt som angir tilstanden i disse — om de er utsatte eller mindre utsatte for nærings-salttilførsler.

Ut fra fristene for kartlegging av tilstanden i resipientene (utsatte og mindre utsatte for næringssalttilførsler) i forbindelse med kloakkdiriktivet, så vil det være praktisk gunstig å prioritere undersøkelser av resipienter for kloakk-utslipp først. En samtidig vurdering av disse resipientene i forhold til nitrat-direktivet vil være nyttig.

Myndighetenes arbeide i forbindelse

med oppfølging av Nordsjødeklarasjonen (SFTs tiltakspakke - TA-781/1991 (TA-846/1992)) framsatte ulike tiltak både på kommunal, - industri- og landbrukssiden som blant annet vil resultere i store reduksjoner av nærings-salttilførslene totalt. For kommunalsiden ble det tatt direkte hensyn til kravene i EFs kloakkdirektiv i forbindelse med utslipp til utsatte marine områder. Disse tiltakene vil være gjennomførbare innen 1998. For landbrukssiden er det foreslått en rekke tiltak som blant annet vil medføre en reduksjon av nitrogentilførslene på ca. 18%.

Arbeidet framover bør knyttes tett opp til gjennomføringen av prosjektet «Nasjonale mål for vannforekomstene». SFTs arbeide med Nordsjødeklarasjonen har gitt god erfaring for å vurdere effekten av tiltak for å beskytte vannmiljøet, samtidig som et system for resultatkontroll er under utarbeidelse. Et godt rapporteringssystem må bygge opp. Dette bør være tilknyttet SFTs miljødatabase (MUNIN). Samlet vil dette gi et godt grunnlag for en eventuelt senere oppfylling av EFs direktiver.

Referanser

- Den europeiske fællesskabs miljølovgivning 1967-1987. Bind 4. Vann. Dokument No. XI/989/87. Utgitt av Kommisjonen for de europeiske fællesskaper, Generaldirektoratet for miljø, forbrukerbeskyttelse og nuklær sikkerhet.
- EF-direktiver og forslag til EF-direktiver, utgitt etter 1987.
- Miljøvern og EFs indre marked. Utgitt av Arbeidsgruppen for miljøspørsmål; ned-satt av Statssekretærutvalget for EF-saker. Otto Falch A/S trykkeri.
- SFT 1991; Nordsjø-deklarasjonen. Tiltak for å redusere næringssalttilførslene. TA-781/1991 (TA-846/1992). 82 sider.
- SFTs vannkvalitetskriterier for ferskvann. Statens forurensningstilsyn, TA-630, 1989.

Liste over EF-direktiv, forslag til direktiver samt rådsavgjørelser med relevans til vannforurensning

DIREKTIVER

Vannkvalitet

75/440	16. juni 1975	om kvalitetskrav til overflatevann, som anvendes til framstilling av drikkevann i medlemsstatene
79/869	9. oktober 1979	om målemetoder og hyppighet for prøveuttaking og analyse av overflatevann, som anvendes til framstilling av drikkevann i medlemsstatene
80/778	15. juli 1980	om kvaliteten av drikkevann
76/160	8. desember 1975	om kvaliteten av badevann
78/659	18. juli 1978	om kvaliteten av ferskvann som krever beskyttelse eller forbedring for å være egnet til at fisk kan leve deri
79/923	30. oktober 1979	om kvalitetskrav til skalldyrvann

Farlige stoffer

76/464	4. mai 1976	om forurensning som er forårsaket av tilførsler av visse farlige stoffer i fellesskapets vannmiljø
86/280	12. juni 1986	om grenseverdier og kvalitetsmålsetninger for tilførsler av visse farlige stoffer som står oppført på Liste I i bilaget til direktiv 76/464
90/415	27. juli 1990	endringsforslag til «Annex II» i direktiv 86/280 om grenseverdier og kvaliteten «quality objectives» for utslipp av bestemte farlige substanser inkludert i Liste I i annekset til direktiv 76/464
80/68	17. desember 1979	om beskyttelse av grunnvannet mot forurensning forårsaket av visse farlige stoffer
82/176	22. mars 1982	om grenseverdier og kvalitetsmålsetninger for tilførsler av kvikksølv fra elektrolyse av alkaliske klorider
84/156	8. mars 1984	om grenseverdier og kvalitetsmålsetninger for tilførsler av kvikksølv fra andre sektorer enn elektrolyse av alkaliklorider
83/513	26. september 1983	om grenseverdier og kvalitetsmålsetninger for tilførsler av kadmium
84/491	9. oktober 1984	om grenseverdier og kvalitetsmålsetninger for tilførsler av heksaklorsyklusheksan

88/347 16. juni 1988 om endring av bilag II til direktiv 86/280 om grenseverdier og kvalitetsmålsetninger for tilførsler av visse farlige stoffer som er oppført på Liste I i bilaget til direktiv 76/464

Eutrofiering

91/271 21. mai 1991 behandling av urbant avløpsvann
91/676 12. desember 1991 om beskyttelse av vann mot forurensning forårsaket av nitrater som stammer fra landbruket

Andre - vaskemidler

73/404 22. november 1973 om harmonisering av medlemsstatenes lovgiving om vaske- og rengjøringsmidler
73/405 22. november 1973 om harmonisering av lovgiving om kontrollmetodene for de anioniske overflateaktive stoffers biologiske nedbrytbarhet
82/242 31. mars 1982 om innbyrdes tilnærming av medlemsstatenes lovgiving om kontrollmetodene for nonioniske overflateaktive stoffers biologiske nedbrytbarhet og om andring av direktiv 73/404
86/94 10. mars 1986 forslag om forbedringer av direktiv 73/404 når det gjelder en tilnærming av lovene i medlemsstatene som omhandler detergenter

Andre - utslipp fra titandioksidindustri

78/176 20. februar 1978 om avfall fra titandioksidindustrien
82/883 3. desember 1982 om prosedyrer for overvåking og måling av miljøer som utsettes for avfall fra titandioksidindustrien
83/29 24. januar 1983 om endring av direktiv 78/176 om avfall fra titandioksidindustrien
89/428 21. juni 1989 om fastsettelse av nærmere regler for harmonisering av programmer for å redusere og til sist bringe til opphør forurensning forårsaket av utslipp fra titandioksidindustrien

Andre - oljeavfall

87/101 22. desember 1986 om endring av direktiv 75/439 om disponering av oljeavfall

KOMMISJONSFORSLAG (KOM)

Vannkvalitet

88/752 22. desember 1988 forslag til endring og samordning av direktivene 80/778 om drikkevann
767160 om badevann
75/440 om overflatevann
79/869 om metoder, målinger og analysefrekvenser for analyser av overflatevann

Farlige stoffer

90/9 8. februar 1990 om endring av direktiv 76/464 om forurensning som er forårsaket av visse farlige stoffer i EFs vannmiljø

Eutrofiering

88/708 5. januar 1989 forslag som omhandler beskyttelse av fersk-, kyst- og marint vann mot forurensning forårsaket av nitrater fra diffuse kilder

89/518 13. november 1989 forslag om direktiv som omhandler behandling av kommunalt avløpsvann

89/544 5. februar 1990 om beskyttelse av ferskt-, kyst og marint vann mot forurensning forårsaket av nitrater fra diffuse kilder

90/522 25. oktober 1990 forslag til endring av KOM 89/518 av 13. november 1989 som omhandler behandling av kommunalt avløpsvann

Andre - utslipp fra titandioksidindustrien

83/189 14. april 1983 om prosedyrer for å harmonisere programmene for å redusere og eventuelt eliminere forurensningen forårsaket av avfall fra titandioksidindustrien

88/849 26. januar 1989 annen endring av forslaget til direktiv om fastsettelse av nærmere regler for innbyrdes tilnærming av programmer for reduksjon av forurensning fra avfall fra titandioksidindustrien

Andre - informasjonsutveksling

90/2 14. desember 1989 endringsforslag til Annex I i Council decision 77/795 om etablering av en felles prosedyre for utveksling av informasjon om kvaliteten av overflatevann (ferskvann)

MINISTERRÅDSVEDTAK

Farlige stoffer

- 85/613 20. desember 1985 om vedtak på EFs vegne av programmer og foranstaltninger vedrørende utlekking av kvikksølv og kadmium i forbindelse med konvensjonen om forhindring av landbasert havforurensning
- 88/346 16. juni 1988 endringsforslag til Council decision 86/85 om etablering av et informasjonssystem for kontroll og reduksjon av forurensning forårsaket av søl/tilførsler av hydrokarboner og andre skadelige substanser i sjøen

Informasjonssystemer

- 77/795 12. desember 1977 om innføring av en felles prosedyre for utveksling av opplysninger vedrørende kvaliteten av ferskt overflatevann i felleskapet
- 86/85 6. mars 1986 om innføring av et felleskap-informasjonssystem vedrørende kontroll av reduksjon av forurensningen av havet med hydrokarboner og andre farlige stoffer
- 88/346 16. juni 1988 forslag om endring av 86/85 - inkluderer ferskvann

Tilknytninger til konvensjoner

- 75/437 3. mars 1975 om inngåelse av konvensjonen til forhindring av landbasert forurensning
- 75/438 3. mars 1975 om EFs deltakelse i den interimskommisjon som er nedsatt på grunnlag av resolusjon III i konvensjonen om bekjempelse av landbasert forurensning

Middelhavet:

- 77/585 25. juli 1977 om inngåelse av en konvensjon til beskyttelse av Middelhavet mot forurensning og protokollen om forebygging av forurensning av Middelhavet forårsaket av dumping fra skip og luftfartøyer
- 81/420 19. mai 1981 om inngåelse av protokollen om samarbeide om bekjempelse av forurensning av Middelhavet med olje og andre skadelige stoffer i tilfelle kritiske situasjoner

- 83/101 28. februar 1983 om inngåelse av protokollen om beskyttelse av Middelhavet mot landbasert forurensning
- 84/132 1. mars 1984 om inngåelse av protokollen om særlig beskyttede områder i Middelhavet
- Rhinen:**
77/586 25. juli 1977 om inngåelse av konvensjonen om beskyttelse av Rhinen mot kjemisk forurensning samt av tilleggsoverenskomsten til den i Bern den 29. april 1963 undertegnede overenskomst om den internasjonale kommisjonen for beskyttelse av Rhinen mot forurensning.